

ਦੀਵਾਨੀ ਰਿੱਟ

ਕੇ.ਐਲ. ਗੋਸਾਈਂ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਗਰੇਵਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇ.ਜੇ.

ਪ੍ਰਭੁਦਿਆਲ ਹਿਮਤਸਿੰਗਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1958 ਦੀ ਦੀਵਾਨੀ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 80

ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ (1947 ਦਾ X IV) - ਧਾਰਾ 7 (3) (ਸੀ) - ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 217 (1) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ- ਇਕੱਲੇ ਮੈਂਬਰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ- 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ- ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਚਾਹੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇ- ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ (ਪੰਜਾਬ ਸੇਧ) ਐਕਟ - (1957 ਦਾ ਅੱਠ) - ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਉਮਰ ਵਧਾ ਕੇ 67 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 65 ਸਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੇਧ- ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇ - ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ - ਕੀ "ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜਾ" - ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ (1947 ਦਾ X 4) - ਧਾਰਾ 10 - ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ - ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ- ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਧਾਰਾ 33 ਬੀ - ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਵਸਥਾ - ਚਾਹੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ- ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਗਏ - ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (3) (ਸੀ) ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 217 (1) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਇਕਲੋਤੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 217 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਉਮਰ

ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ ਜਿਸ ਤੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਕਾਮੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਮਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਤਹਿਤ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਵੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 33 ਬੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ ਕਿ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਜੀ.ਡੀ. ਕਰਕਰੇ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਲ. ਸ਼ੇਵੜੇ (1), ਐਮ.ਐਚ. ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2), ਕੰਦਨ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਬਨਾਮ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਆਈ), ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਸੈਂਟਰਲ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸਿਜ਼ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਬਨਾਮ ਰਘੂਨਾਥ ਗੋਪਾਲ ਪਟਵਰਧਨ (4) ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਯੂ.ਪੀ.

ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਨ.ਗਰੇਵਰ ਨੇ 18 ਅਗਸਤ, 1958 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਐਂਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਕਾਰਨ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਗੋਸਾਈਂ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਗਰੇਵਰ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 31 ਮਾਰਚ, 1959 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226/227 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਡਮਸ, ਮਨਾਹੀ ਜਾਂ ਕੇ ਵਾਰੰਟ ਦੀ

ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 10883-ਸੀ-ਐਲਪੀ-56/3745 ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਿਤੀ 8 ਨਵੰਬਰ, 1956।

ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਗੰਗਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਜੈਨਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ.

ਐਸ.ਐਮ. ਸੀਕਰੀ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ.

ਹੁਕਮ

ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ, ਜੇ

ਇਹ ਫੈਸਲਾ 1958 ਦੀ ਦੀਵਾਨੀ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 80 ਅਤੇ 1958 ਦੀ ਦੀਵਾਨੀ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1167 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਨੁਕਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

1958 ਦੀ ਦੀਵਾਨੀ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 80 ਦੇ ਤੱਥ ਦੱਸੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ: ਸ਼੍ਰੀ ਅਵਤਾਰ ਨਰਾਇਣ ਗੁਜਰਾਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 4-6-1892 ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 (ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਤਹਿਤ 29-8-1953 ਨੂੰ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (1) (ਸੀ) ਤਹਿਤ 8-11-1956 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ, ਜੋ ਬਿਰਲਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਭਿਵਾਨੀ ਵਿਖੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਟੀ.ਆਈ.ਟੀ. ਸਟਾਫ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਮਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਨੂੰ 4-6-1952 ਨੂੰ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। 19-4-1957 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦੇ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇੱਕ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ (ਸੋਧ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਬੰਧ) ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ

ਦਫਤਰ ਜੁਲੰਦੂਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਵਤਾਰ ਨਰਾਇਣ ਗੁਜਰਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 3-6-1957 ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਨਵੇਂ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ੍ਰੀ ਅਵਤਾਰ ਨਰਾਇਣ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਦੂਜੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪੰਜਾਬ, ਜੁਲੰਦੂਰ ਦੇ ਇਕਲੋਤੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਗਠਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਐਨੇਕਚਰ 'ਟੀ' ਰਾਹੀਂ)। ਦੂਜੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਇਕਲੋਤੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜੁਲੰਦੂਰ ਨੂੰ ਅਕਤੂਬਰ 1957 ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ 10-3-1957 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਪੈਂਡਿੰਗ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ (ਸੇਧ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ) ਐਕਟ, 1956 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 7 ਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਾ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਉਮਰ ਵਧਾ ਕੇ 65 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। [ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ](#) (ਪੰਜਾਬ ਸੇਧ), ਐਕਟ , 1957 ਦੁਆਰਾ 3-6-1957 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਗਜ਼ਟ ਅਸਾਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਸੀ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਉਮਰ ਵਧਾ ਕੇ 67 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 4-7-1957 ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਜੁਲੰਦੂਰ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ 4-6-1957 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 28-2-1958 ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 30-1-1958 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 31-10-1957 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਬੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਾਰੇ ਬਕਾਇਆ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਏ ਤਹਿਤ ਨਵੇਂ ਗਠਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। [ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ](#), ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਲੋੜੀਂਦਾ ਮੰਨਿਆ

ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਬਾਰਾ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਜਗਜੀਤ ਕਾਟਨ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪਟਿਆਲਾ, ਦੀਵਾਨੀ ਮਿਸਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਪਲਨ। 1956 ਦਾ ਨੰਬਰ 143-ਪੀ; (ਏਆਈਆਰ 1959 ਪੁੰਜ 389), ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂਜੂਦਾ ਕੇਸ (1958 ਦਾ ਦੀਵਾਨੀ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 80) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪੇਟੈਂਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ (1956 ਦਾ ਦੀਵਾਨੀ ਮਿਸਕ ਨੰਬਰ 143-ਪੀ: (ਏਆਈਆਰ 1959 ਪੁੰਜ 389)) ਅਸੀਂ ਐਸ ਸੀ ਪਰਾਸ਼ਰ ਬਨਾਮ ਵਸੰਤਸੇਨ ਦਵਾਰਕਾਦਾਸ, (1956) 29 ਆਈਟੀਆਰ 857: (ਐਸ) ਏਆਈਆਰ 1956 ਬੋਮ 530), ਅਤੇ ਮਾਧਵਲਾਲ ਸਿੰਧੂ ਬਨਾਮ ਆਰ ਇਦੁਰਕਰ, (1956) 30 ਆਈਟੀਆਰ 332 ([ਬੀਓਐਮ](#)) ਵਿੱਚ ਦੇਸਾਈ ਜੋ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਪੇਟੈਂਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ "ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੇਸ਼ਕ, ਅਜੇ ਵੀ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ", ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ, ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੰਬਰ 1956 ਵਿੱਚ ਐਨੇਕਚਰ 'ਐਫ' ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਮੁੱਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਇਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਪਰ ਮੈਂਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

4a. ਦੋਵਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1953 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 4-6-1952 ਨੂੰ 60 ਸਾਲ ਦੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਾਲ 1953 ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮਾੜੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੇਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ [ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਵਧਾ ਕੇ](#) 65 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਸਾਲ 1953 ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ, ਧਾਰਾ 7 (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ:

"7(3) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ, ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ

(ਏ) ਕਿਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਅ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(c) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ ਖੰਡ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਰਾਜ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮ ਸੀਟ ਰੱਖੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ 29-8-1953 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 1956 ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 217 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਲੇਖ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

"217 (i) ਕਿਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਰੇਕ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ, ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਅਤੇ ਮੋਹਰ ਹੇਠ ਵਾਰੰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

ਅਤੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇਗਾ:

(2) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ -

(ਏ) ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਅ) ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਕੀਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਵਕੀਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

* * * * ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਰਟੀਕਲ 217 (2) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਾਰੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (3) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੇ ਕਿਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 217 (1) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇਗਾ।

ਇਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 217 (2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 217 ਦਾ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ

ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਸੱਤਵੀਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ 1956 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 224 ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ "ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ" ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਧੀਕ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਧਾਰਾ 217 (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 217 (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਮਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 224 ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਧੀਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਜੀ.ਡੀ. ਕਰਕਰੇ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਲ. ਸ਼ੇਵੜੇ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 ਨਾਗ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। 330, ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 217 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਈ ਸੀ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇਸ ਲਈ ਖਰਾਬ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਸਨ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 165 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਉਪਰੋਕਤ ਆਰਟੀਕਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

ਨਾਗਪੁਰ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਧਾਰਾ 217 ਦੀ ਦੂਜੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 217 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ [ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 217, 221, 222, 223 ਅਤੇ 224 ਵਿੱਚ](#) ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 217 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 165 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਅਸੀਂ ਨਾਗਪੁਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 217 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (3) (ਸੀ) ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 217 (1) ਦੇ

ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਦਯਾ ਕਿਸ਼ਨ ਮਹਾਜਨ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ 1953 ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ।

5. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਜੋ ਅੱਧੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ (ਸੇਧ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਬੰਧ) ਐਕਟ, 1956 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਾ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਉਮਰ ਵਧਾ ਕੇ 65 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ (ਪੰਜਾਬ ਸੇਧ) ਐਕਟ 1957 ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਉਮਰ ਵਧਾ ਕੇ 67 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਹੱਦ ਵਧਾ ਕੇ 67 ਸਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਇਹ 65 ਸਾਲ ਸੀ। ਐਮ.ਐਚ. ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਸਸੀ 731 ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅਰਥ, ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ:

"ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਜਮਾਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, (i) ਵਰਗੀਕਰਨ ਇੱਕ ਸਮਝਣਯੋਗ ਵਿਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ (ii) ਅਜਿਹੀ ਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ।

ਵਰਗੀਕਰਨ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੂਗੋਲਿਕ, ਜਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਕਿੱਤਿਆਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ

ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ ਜਿਸ ਤੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਮਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਗਲੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਬੀ ਤਹਿਤ ਪੁਰਾਣੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਮਾੜਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 33 ਬੀ ਤਹਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। [ਹਾਲਾਂਕਿ](#), ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 33 ਬੀ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ (ਏਰੇਨ ਸਟੀਲ ਰੇਲਿੰਗ ਮਿੱਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, 1957 ਦੀ ਦੀਵਾਨੀ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1112 ਰਾਹੀਂ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਜੇ ਦੁਆਰਾ 11-4-1958 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: (ਏਆਈਆਰ 1959 ਪੁੰਜ 386; ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ 1958 ਦੀ ਨੰਬਰ 130 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ)।

ਅਗਲਾ ਨੁਕਤਾ ਜਿਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 1958 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂ 80 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ) ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ 18-11-1956 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਉਮਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅੰਤਮ ਵਾਧਾ 31-10-1957 ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ

ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਜੀਵਨ 31-10-1957 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਨਵੇਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਵੇਂ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 31-10-1957 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਸੇਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਏ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1956 ਦੇ ਸੇਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 33 ਬੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫਿਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1956 ਵਿੱਚ, ਟੀ.ਆਈ.ਟੀ. ਸਟਾਫ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਮਕ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਮੰਗਾਂ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਅਫਸਰ, ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਤਹਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਮਝੌਤਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 12 (4) ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਸੁਲਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਧਾਰਾ 12 (5) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇਗੀ। ਇਸ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (1) (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ

ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੀ ਪੀ ਸਾਰਥੀ, ਏਆਈਆਰ 1953 ਐਸਸੀ 53 ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਵੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਟੀ.ਆਈ.ਟੀ. ਸਟਾਫ ਯੂਨੀਅਨ) 3200 ਕਾਮਿਆਂ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 43 ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਮਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਸੁਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ।

ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਸਿਰਫ ਕਲੈਰੀਕਲ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਸਟਾਫ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਭਗ 150 ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚੋਂ 43 ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਉਣ ਸਮੇਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਐਨੇਕਚਰ 'ਡੀ' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕੰਦਨ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (1) ਮਦਰਾਸ, ਏਆਈਆਰ 1951 ਮਦਰਾਸ 616 ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਜੇ ਸਿਰਫ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੈਂਟਰਲ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸਿਜ਼ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਘੂਨਾਥ ਗੋਪਾਲ ਪਟਵਰਧਨ, 1956 ਐਸਸੀਆਰ 956 : (ਐਸ) ਏਆਈਆਰ 1957 ਐਸਸੀ 104 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਕੇ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ' ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਕੇਸ (ਏਆਈਆਰ 1951 ਮੈਡ 616) ਵਿੱਚ ਰਾਜਮੰਨਾਰ, ਸੀਜੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ

ਮਦਰਾਸ ਕੇਸ (ਏਆਈਆਰ 1951 ਮੈਡ 616) ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਦਰਾਸ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਸੀ।

ਵੈਂਕਟਰਾਮਾ ਅਯਾਰ ਜੋ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ ਉੱਠਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ 1947 ਦੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਾਂਤ ਅਤੇ ਬੇਰਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਐਕਟ XXVIII ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਕੇ) ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਦਿ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਯੂਪੀ, 1957 ਐਸਸੀਆਰ 754: (ਐਸ) ਏਆਈਆਰ 1957 ਐਸਸੀ 532), ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਯੂ.ਪੀ. ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜਾ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਪਰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਮੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਕਿਸੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਕਿਸੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਹੈ, ਉੱਥੇ-

ਇਸ ਲਈ, ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਕਿ ਜੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਦੋਵਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇ.ਐਲ. ਗੋਸਾਈਂ, ਜੇ.

11. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਾਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Jatinder Singh, Translator.